

, 13 sierpnia 2025 r.

Ministerstwo Sprawiedliwości
Departament Legislacyjny
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa
AE:PL-45507-58621-HRWWR-20

WNIOSEK O PODJĘCIE DZIAŁAŃ LEGISLACYJNYCH CELEM USUNIĘCIA DOSTRZEŻONYCH NIEPRAWIDŁOWOSCI

Szanowni Państwo,

przy wykonywaniu zawodu radcy prawnego, dostrzegłem istotną sprzeczność pomiędzy wydanym przez Ministra Sprawiedliwości Regulaminem Urzędowania Sądów Powszechnych, a ustawą prawo o ustroju sądów powszechnych. Bezpośrednie stosowanie Regulaminu może prowadzić do nieważności postępowania cywilnego.

W postępowaniu cywilnym od 2017 r. obowiązuje zasada niezmienności składu orzekającego wyrażona w art. 47a i art. 47b ustawy prawo o ustroju sądów powszechnych (dalej: p.u.s.p.)

Zgodnie z art. 47b § 1 p.u.s.p.: *Zmiana składu sądu może nastąpić tylko w przypadku niemożności rozpoznania sprawy w dotychczasowym składzie albo długotrwałej przeszkody w rozpoznaniu sprawy w dotychczasowym składzie. Przepis art. 47a stosuje się odpowiednio.* [odnoszący się do losowania składu orzekającego – przypis własny]

Natomiast § 70 ust. 3 Regulaminu dopuszcza zmianę składu orzekającego (i) niezależnie od niemożności rozpoznania sprawy w dotychczasowym składzie lub długotrwałej przeszkody w rozpoznaniu sprawy – zastępca może prowadzić posiedzenie sądowe także w przypadku krótkotrwałej przeszkody w rozpoznawaniu sprawy przez wylosowanego referenta (ii) zmiana referenta następuje z pominięciem systemu losowego przydziału spraw (SLPS), albowiem zastępca przydziela sobie sam sprawę do dalszego prowadzenia.

§ 70. Regulaminu:

1. W razie nieobecności referenta na posiedzeniu przewodniczący wydziału zarządza odwołanie posiedzenia, jeżeli jest możliwe zawiadomienie osób uczestniczących, chyba że sprawność postępowania w sposób oczywisty wymaga odbycia posiedzenia.

2. Sprawę, w której posiedzenie nie zostało odwołane, rozpoznaje zastępca wyznaczony w planie zastępstw na dany dzień. Jeżeli nie było możliwe należyte przygotowanie się zastępcy do sprawy lub rozpoznanie przez niego sprawy wymagałoby powtórzenia znacznej części postępowania, przewodniczący wydziału zarządza odwołanie posiedzenia. Na wokandzie zamieszcza się informację o odwołaniu posiedzenia i przyczynie odwołania oraz, jeżeli to możliwe, także o nowym terminie posiedzenia.

2a. O odwołaniu posiedzenia osoby zawiadomione i wezwane na posiedzenie należy poinformować również za pośrednictwem dostępnych środków komunikacji.

3. Zastępca jest uprawniony do przydzielenia sobie sprawy rozpoznawanej na podstawie ust. 2. W takim przypadku SLPS przydzieli zastępcy o jedną sprawę mniej w tej samej kategorii.

Rozporządzenie wykracza zatem poza zakres upoważnienia ustawowego przewidzianego w art. 41 p.u.s.p. wprowadzając rozwiązanie sprzeczne z aktem rangi wyższego rzędu.

Naruszenie zasady jednolitości składu orzekającego prowadzi do nieważności postępowania, co wyjaśniono przez Sąd Najwyższy w dwóch uchwałach – Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 5 grudnia 2019 r., III UZP 10/19, a także uchwale Izby Cywilnej z 16 lutego 2021 r., III CZP 9/20:

(...)skład sądu, przy tworzeniu którego naruszono przepisy o charakterze ustrojowym, może być uznany za skład sprzeczny z przepisami prawa i kwalifikowaną przyczynę nieważności postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 4 k.p.c. Naruszenie to może dotyczyć także następczej zmiany składu sądu w toku rozpoznawania sprawy. Podstawę prawa do rzetelnego procesu stanowią gwarancje określające dostęp do sądu ustanowionego na podstawie ustawy i tworzenia jego składu, do ich naruszenia może dojść wyjątkowo także w odniesieniu do czynności niewadliwych. Nieprawidłowe wskazanie członka składu może naruszać te gwarancje i odpowiednio podważać prawo do sądu w znaczeniu konwencyjnym i konstytucyjnym. (uchwała Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 16 lutego 2021 r., III CZP 9/20)

Problem nie jest wyłącznie abstrakcyjny, lecz dotyka także realnie prowadzonych spraw w sądach powszechnych, w tym wypadku przed Sądem Rejonowym w Kielcach sygn. akt V GC 171/23.

Uprzejmie proszę o poinformowanie mnie o podjętych działaniach w sprawie.

Dokument podpisany przez

... 08.13.14 13:09 CEST

radca prawny